Parlamentul României
Legea nr. 60/1991 privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice
În vigoare de la 25.09.1991
Republicarea 2 în Monitorul Oficial, Partea I nr. 186 din 14.03.2014. Alege o consolidare.

CAPITOLUL I Dispoziţii generale

Art. 1.
(1) Libertatea cetăţenilor de a-şi exprima opiniile politice, sociale sau de altă natură, de a organiza mitinguri, demonstraţii, manifestaţii, procesiuni şi orice alte întruniri şi de a participa la acestea este garantată prin lege. Asemenea activităţi se pot realiza numai paşnic şi fără niciun fel de arme.
(2) Adunările publice - mitinguri, demonstraţii, manifestaţii, competiţii sportive, procesiuni şi altele asemenea -, ce urmează să se desfăşoare în pieţe, pe căile publice ori în alte locuri în aer liber, se pot organiza numai după declararea prealabilă prevăzută de prezenta lege.
(3) Pentru competiţiile sportive internaţionale, precum şi pentru manifestările sportive internaţionale, declararea prealabilă este obligatorie, indiferent de locul de desfăşurare a acestora.

Art. 2. Adunările publice trebuie să se desfăşoare în mod paşnic şi civilizat, cu protecţia participanţilor şi a mediului ambiant, fără să stânjenească folosirea normală a drumurilor publice, a transportului în comun, cu excepţia celor autorizate, funcţionarea instituţiilor publice sau private, a celor de învăţământ, cultură şi sănătate, a unităţilor economice ori să degenereze în acţiuni turbulente de natură a pune în primejdie ordinea şi liniştea publică, siguranţa persoanelor, integritatea corporală, viaţa sau bunurile acestora ori ale domeniului public, şi nu pot fi continuate după ora 23,00, caz în care intră sub incidenţa dispoziţiilor Legii nr. 61/1991 pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii şi liniştii publice, republicată.

Art. 3. Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum şi cele care se desfăşoară în exteriorul sau în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. În cazul în care organizatorii adunărilor publice nesupuse declarării prealabile deţin indicii sau date că desfăşurarea lor s-ar putea solda cu acte de dezordine ori că ar putea să ducă la manifestări violente, au obligaţia să solicite din timp primarilor, unităţilor de jandarmi competente teritorial şi poliţiei locale sprijin de specialitate.

Art. 4. Primarul municipiului, oraşului sau comunei, unităţile de jandarmi competente teritorial şi poliţia locală sunt obligate să asigure condiţiile necesare în vederea desfăşurării normale a adunărilor publice, iar organizatorii au obligaţia să întreprindă acţiunile ce se impun pentru ca acestea să se desfăşoare în conformitate cu prevederile art. 2.

Art. 5.
(1) Organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice sunt interzise în imediata apropiere a gărilor, porturilor, aeroporturilor, staţiilor de metrou, spitalelor, obiectivelor militare, a unităţilor economice cu instalaţii, utilaje sau maşini cu grad ridicat de pericol în exploatare.
(2) De asemenea, este interzisă desfăşurarea simultană a două sau mai multe adunări publice distincte, în acelaşi loc sau pe aceleaşi trasee, indiferent de caracterul acestora.

CAPITOLUL II Declararea prealabilă a adunărilor publice

Art. 6. Pentru organizarea adunărilor publice solicitanţii se vor adresa, în scris, primarului unităţii administrativ-teritoriale pe a cărei rază urmează să se desfăşoare adunarea.

Art. 7. Organizatorii adunărilor publice vor depune declaraţia scrisă la primăriile municipale, orăşeneşti sau comunale pe al căror teritoriu acestea urmează să se desfăşoare, cu cel puţin 3 zile înainte de data desfăşurării acestora, în care trebuie să menţioneze denumirea sub care este cunoscut grupul organizator, scopul, locul, data, ora începerii şi durata acţiunii, traseele de afluire şi defluire, numărul aproximativ al participanţilor, persoanele împuternicite să asigure şi să răspundă de măsurile de organizare, serviciile pe care le solicită din partea consiliului local, a poliţiei locale şi jandarmeriei, potrivit modelului prezentat în anexă.

Art. 8.
(1) Se înfiinţează comisia de avizare a cererilor de organizare a adunărilor publice la nivelul tuturor consiliilor locale, formată din primar, secretarul comunei sau al oraşului, după caz, reprezentanţi ai poliţiei şi ai jandarmeriei.
(2) În cazuri justificate, cu acordul organizatorilor, comisiile de avizare pot să modifice unele elemente cuprinse în declaraţia prealabilă a acestora.

Art. 9. Sunt interzise adunările publice prin care se urmăreşte:
a) propagarea ideilor totalitare de natură fascistă, comunistă, rasistă, şovină sau ale oricăror organizaţii terorist-diversioniste, defăimarea ţării şi a naţiunii, îndemnul la ură naţională sau religioasă, incitarea la discriminare, la violenţă publică şi la manifestări obscene, contrare bunelor moravuri;
b) organizarea unei lovituri de stat sau altei acţiuni contrare siguranţei naţionale;
c) încălcarea ordinii, siguranţei sau moralităţii publice, a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor ori punerea în pericol a sănătăţii acestora.

Art. 10.
(1) Primarul localităţii, la propunerea comisiei de avizare, poate interzice organizarea adunărilor publice atunci când:
a) deţine date de la organele specializate, din care rezultă că desfăşurarea acestora ar duce la încălcarea prevederilor art. 2;
b) în perioada, locul şi pe traseele unde acestea ar urma să se desfăşoare se execută lucrări edilitar-gospodăreşti de amploare.
(2) În termen de două zile primarul este obligat să comunice organizatorilor decizia de interzicere, care poate fi contestată în condiţiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 11. Decizia prin care se interzice desfăşurarea adunării publice se comunică în scris organizatorului, cu arătarea motivelor care au determinat-o, în termen de 48 de ore de la primirea declaraţiei scrise.

CAPITOLUL III Obligaţii privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice

SECŢIUNEA I Obligaţiile organizatorilor şi participanţilor la adunările publice

Art. 12.
(1) Organizatorii adunărilor publice sunt obligaţi:
a) să înregistreze declaraţiile de desfăşurare a adunărilor publice la unităţile de jandarmi competente teritorial, cu cel puţin 48 de ore înainte;
b) să stabilească persoanele responsabile pentru conducerea adunărilor publice;
c) să asigure un dispozitiv propriu de ordine format din personal purtând însemne distinctive, stabilite împreună cu comandantul unităţii de jandarmi care asigură măsurile de ordine publică;
d) să delimiteze spaţiul de desfăşurare a adunărilor publice prin semne distinctive şi vizibile, iar când acestea se desfăşoară în deplasare, să ia măsuri pentru limitarea spaţiului de circulaţie ocupat;
e) să achite anticipat, pe bază de deviz şi factură, contravaloarea serviciilor şi a amenajărilor solicitate consiliilor locale pentru desfăşurarea normală a adunărilor publice;

f) să stabilească traseele de afluire şi defluire a participanţilor şi să ia măsuri ca ocuparea spaţiilor destinate desfăşurării adunărilor publice să aibă loc cu puţin timp înainte de ora începerii activităţilor, iar părăsirea lor să se facă imediat după ora-limită stabilită;
g) să ia măsuri pentru interzicerea participării la adunările publice a persoanelor care au asupra lor băuturi alcoolice sau care se află sub influenţa acestora;
h) să ia măsuri pentru îndepărtarea participanţilor care, prin modul de manifestare, tulbură ordinea şi liniştea publică, iar când aceştia nu se supun, să îi semnaleze organelor de poliţie;
i) să întrerupă imediat adunarea publică atunci când constată că au intervenit fapte de natura celor prevăzute la art. 2; după restabilirea ordinii adunarea publică poate continua în limita timpului iniţial aprobat;
j) să interzică participarea la adunările publice a persoanelor care au asupra lor arme de orice fel, materiale explozive sau incendiare, substanţe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant, dispozitive pentru şocuri electrice ori alte obiecte ce pot fi folosite pentru acţiuni violente sau de tulburare a desfăşurării normale a acestora.
(2) În cazul în care participanţii la adunări publice au formulat petiţii sau memorii, acestea pot fi prezentate autorităţilor publice destinatare de un grup de maximum 10 persoane.

Art. 13. Participanţii la adunările publice sunt obligaţi:
a) să respecte recomandările făcute de organizatorii adunărilor publice, împuterniciţii acestora sau organele de ordine;
b) să se abţină de la acţiuni de natură a împiedica desfăşurarea normală a adunărilor publice şi să nu incite la asemenea acţiuni prin viu grai, manifeste sau alte mijloace audiovizuale;
c) să nu introducă sau să aibă, în timpul adunărilor publice, obiecte de natura celor prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. g) şi i);
d) să părăsească imediat adunările publice sau locul unde acestea se desfăşoară, când au fost somaţi de către organizatori, împuterniciţii acestora sau organele de poliţie;
e) să nu participe la adunări publice în stare de ebrietate, să nu consume şi să nu distribuie băuturi alcoolice sau droguri.

Art. 14. Este interzis ca persoane sau grupuri de persoane care nu au legătură cu adunările publice organizate să se infiltreze în rândul demonstranţilor, cu scopul de a tulbura normala desfăşurare a acestora.

SECŢIUNEA a II-a Obligaţiile primăriilor

Art. 15. Primăriile municipale, orăşeneşti sau comunale sunt obligate:
a) să stabilească prin decizie şi să aducă la cunoştinţă publică, în termen de 5 zile de la publicarea prezentei legi, locurile ce cad sub incidenţa dispoziţiilor art. 5;
b) să asigure, contra cost, serviciile şi amenajările tehnice solicitate în vederea desfăşurării normale a adunărilor publice;
c) să interzică desfacerea băuturilor alcoolice în locurile destinate desfăşurării adunărilor publice, în imediata apropiere sau, când consideră necesar, chiar în întreaga localitate, pe toată durata acestora;
d) să întreprindă orice alte măsuri legale de natură a asigura caracterul paşnic şi civilizat al adunărilor publice;
e) să restituie sumele avansate potrivit art. 12 alin. (1) lit. e), dacă adunarea publică a fost interzisă din alte motive decât cele prevăzute în art. 9 sau care nu sunt imputabile organizatorilor.

CAPITOLUL IV Asigurarea ordinii pe timpul desfăşurării adunărilor publice

Art. 16. Comandanţii organelor locale de poliţie şi jandarmerie sau persoanele desemnate de aceştia au obligaţia de a asigura protecţia participanţilor şi de a stabili împreună cu organizatorii măsurile ce trebuie luate pentru desfăşurarea adunărilor publice declarate, în condiţii de deplină ordine.

Art. 17. În cazul în care adunările publice îşi pierd caracterul paşnic şi civilizat, poliţia şi trupele de jandarmi vor interveni pentru împiedicarea sau neutralizarea manifestărilor ce tulbură grav ordinea şi liniştea publică, pun în pericol viaţa, integritatea corporală a cetăţenilor, a trupelor de ordine sau ameninţă cu devastări ori distrugeri de clădiri şi alte bunuri de interes public sau privat.

Art. 18. În cazurile prevăzute de art. 17, organele de ordine vor interveni folosind, în condiţiile legii şi în raport cu situaţiile create, mijloacele tehnice din dotare.

Art. 19. (1) Intervenţia în forţă va fi aprobată de prefect sau de înlocuitorul acestuia la solicitarea comandantului forţelor de jandarmi care asigură măsurile de ordine publică la locul adunării publice.
(2) Aprobarea intervenţiei în forţă nu este necesară în cazul în care asupra forţelor de ordine se exercită violenţe care pun în pericol iminent viaţa, integritatea corporală sau sănătatea acestora ori a altor persoane sau când există indicii temeinice că participanţii pregătesc sau au comis o faptă ilegală.

Art. 20.
(1) Folosirea forţei se va face numai după avertizarea şi somarea participanţilor de a se dispersa de către ofiţerul de jandarmi desemnat ca şef al dispozitivului de ordine. Pentru executarea dispersării se lasă la dispoziţie participanţilor un timp corespunzător, determinat în raport cu numărul acestora şi cu căile de afluire.
(2) Avertizarea şi somarea nu sunt necesare în cazul în care asupra organelor de ordine se exercită violenţe ori acestea se află într-un pericol iminent.

Art. 21. Avertizarea constă în folosirea de semnale sonore sau luminoase şi atragerea atenţiei participanţilor, prin mijloace de amplificare sonoră, asupra necesităţii dispersării lor şi respectării legii.

Art. 22.
(1) Dacă, după avertizare, participanţii nu s-au împrăştiat, se spun prin mijloacele de amplificare sonoră cuvintele: "Prima somaţie: Atenţiune, vă rugăm să părăsiţi . . ., vom folosi forţa", urmate de semnale sonore şi luminoase.
(2) Dacă, după trecerea perioadei de timp necesare pentru împrăştiere, se constată că prima somaţie a rămas fără rezultat, se trece la folosirea ultimei somaţii, prin rostirea cuvintelor: "Ultima somaţie: Părăsiţi . . ., se va folosi forţa", urmate de semnale sonore şi luminoase.
(3) Pentru perceperea somaţiilor de către toţi participanţii, înainte de folosirea mijloacelor de împiedicare sau constrângere, se emite un semnal luminos prin rachetă de culoare roşie.

Art. 23. În caz de absolută necesitate, când se impune folosirea armelor de foc de către organele de ordine, în condiţiile legii, se repetă, în prealabil, ultima somaţie şi semnalul luminos prin rachetă de culoare roşie.

Art. 24. Folosirea mijloacelor de împiedicare sau constrângere va înceta de îndată ce s-a realizat degajarea spaţiilor, împrăştierea participanţilor şi s-a restabilit ordinea publică.

CAPITOLUL V Sancţiuni

Art. 25. Încălcarea dispoziţiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea disciplinară, contravenţională, civilă sau penală.

Art. 26.
(1) Constituie contravenţii următoarele fapte, dacă nu sunt săvârşite în astfel de condiţii încât, potrivit legii penale, să întrunească elementele constitutive ale unor infracţiuni:
a) organizarea şi desfăşurarea de adunări publice nedeclarate, neînregistrate sau interzise;

b) nerespectarea orelor de desfăşurare, traseelor de deplasare sau locului şi perimetrului destinat adunării publice;
c) neluarea de către organizatori a măsurilor de întrerupere a adunării publice, când constată că au intervenit fapte de natura celor prevăzute în art. 2;
d) participarea la adunări publice nedeclarate sau interzise şi urmate de refuzul părăsirii locurilor de desfăşurare a acestora, la avertizările şi somaţiile organelor de ordine făcute potrivit legii;
e) instigarea prin orice mijloace, iniţierea sau recurgerea la acţiuni violente sau alte manifestări, cu intenţia de zădărnicire ori tulburare, în orice mod, a adunărilor publice;
f) refuzul de a părăsi imediat adunarea, dacă măsura a fost dispusă de conducătorii acţiunilor;
g) organizarea sau participarea la contramanifestaţii desfăşurate în acelaşi timp şi în acelaşi loc cu adunările publice declarate, indiferent de modul lor de exprimare;
h) introducerea sau desfacerea băuturilor alcoolice în locurile destinate desfăşurării adunărilor publice, pe toată durata acestora;
i) refuzul de a părăsi imediat adunarea la solicitarea organelor de ordine, potrivit legii.
(2) Contravenţiile prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) se sancţionează cu amendă de la 1.000 lei la 10.000 lei, iar cele prevăzute la lit. d), e), f), g), h) şi i), cu amendă de la 500 lei la 5.000 lei.
(3) Pentru contravenţiile de la alin. (1) lit. a)-c) se sancţionează, după caz, organizatorii sau persoanele fizice responsabile pentru conducerea adunărilor publice.

Art. 27. Contravenţiile prevăzute la art. 26 se constată de poliţişti, ofiţerii şi subofiţerii de jandarmi, precum şi de primari sau de împuterniciţii acestora, anume desemnaţi.

Art. 28. Dispoziţiile prezentei legi, referitoare la constatarea şi sancţionarea contravenţiilor, se completează cu cele ale Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale Legii pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii şi liniştii publice, în ce priveşte închisoarea contravenţională*).
*) De la data intrării în vigoare a Legii de revizuire a Constituţiei României nr. 429/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003, potrivit art. III alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 108/2003 pentru desfiinţarea închisorii contravenţionale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 747 din 26 octombrie 2003, aprobată prin Legea nr. 28/2004, referirea la sancţiunea închisorii contravenţionale se consideră făcută la sancţiunea prestării unei activităţi în folosul comunităţii ori de câte ori o lege sau o ordonanţă prevede că o contravenţie se sancţionează cu închisoarea contravenţională alternativ cu amenda.

Art. 29. Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracţiune mai gravă, opunerea cu violenţă faţă de organizatori, împuterniciţii acestora sau faţă de forţele de ordine ori împiedicarea lor de a-şi exercita atribuţiile legale privind asigurarea ordinii în desfăşurarea adunărilor publice.

CAPITOLUL VI Dispoziţii finale

Art. 30.
(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.
(2) Pe aceeaşi dată se abrogă Decretul-lege nr. 2/1990 cu privire la organizarea adunărilor publice şi Decretul-lege nr. 39/1990 privind unele măsuri referitoare la desfăşurarea adunărilor publice, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

ANEXĂ Model de declarare prealabilă

DENUMIREA ORGANIZATORULUI

Nr. . . . . din . . . .

Către,

. . . .

(primărie)

\- domnului primar -

Vă facem cunoscut că în ziua de . . . . luna . . . . anul . . . ., între orele . . . . şi . . . ., în localitatea . . . ., judeţul . . . . , locul . . . . , se va desfăşura o adunare publică organizată de către noi.

La adunare vor participa circa . . . . persoane.

Traseele de acces spre locul adunării, precum şi cele de dispersare vor fi . . . .

Scopul adunării publice îl constituie manifestarea (aprobării, adeziunii sau protestului) în legătură cu . . . .

Vă asigurăm că adunarea se va desfăşura în mod paşnic şi civilizat.

Din partea noastră sunt împuterniciţi să asigure şi să răspundă de măsurile privind buna organizare a adunării, astfel încât aceasta să se desfăşoare în condiţii paşnice, civilizate şi să nu degenereze în acte de violenţă, domnii:

\- . . . .

\- . . . .*)

Personalul desemnat de noi să execute măsuri de ordine pe parcursul desfăşurării adunării şi pe trasee va purta următorul însemn distinctiv: . . . .

În sprijinul bunei desfăşurări a adunării, solicităm din partea primăriei şi a organelor de poliţie luarea următoarelor măsuri:. . . . .

Semnătura şi ştampila organizatorului

*) Se vor indica numele, prenumele, alte date de identificare ale persoanelor împuternicite să răspundă de organizare.